

Świat Nowego Testamentu

KONFESYJNI

Spotkanie #5
04.10.2022

Grzegorz Żarnecki
g.zarnecki@konfesyjni.pl

Nowy Testament jako teologia

Nowy Testament zawiera przesłanie na temat Boga – jest zatem przekazem teologicznym.

Zgłębiając teologię Nowego Testamentu możemy przyjąć podejście bardziej historyczne (takie-a-takie poglądy miał ewangelista i zawarł je w tekście) lub bardziej normatywne (takie-a-takie jest biblijne nauczanie o odkupieniu i należy to zwiastować w Kościele).

Dlaczego powinniśmy analizować Nowy Testament zarówno w kategoriach historycznego opisu jak i teologicznego nakazu?

- W 1787 Johann Philipp Gabler zapostulował rozróżnienie między „teologią biblijną”, a „teologią dogmatyczną”. W późniejszych czasach częste stało się wyodrębnianie „teologii Starego Testamentu” i „teologii Nowego Testamentu”.
- W 1897 William Wrede wygłosił wykład „Cel i metoda tak zwanej teologii Nowego Testamentu”. Wrede był zdania, że skupianie się na kanonicznych księgach Nowego Testamentu oznacza pośrednio uznanie Nowego Testamentu za autorytatywny i podporządkowanie się instytucji Kościoła. Zamiast tego proponował badanie teologii wczesnego chrześcijaństwa.

Słowo, z którym konfrontuje nas Nowy Testament, domaga się od nas uwierzenia. Nie jest zatem możliwe jego neutralne traktowanie. Gdy tylko historyk odkłada na bok kwestię wiary, zamienia swoje podejście do Nowego Testamentu w radykalną polemikę z nim.

Adolf Schlatter (1852-1938) o ateistycznym podejściu do badań biblijnych.

Dlaczego (wbrew Williamowi Wrede) powinniśmy zajmować się teologią Nowego Testamentu?

- Po pierwsze, jeżeli (jak przyznają praktycznie wszystkie Kościoły) Nowy Testament jest w jakimś sensie „autorytatywny” to ten „autorytet” tkwi właśnie w przekazie teologicznym.
- Ostatecznym autorytetem jest Bóg, który objawił się w Jezusie. Jezusowi jest dana wszelka władza w niebie i na ziemi [Mt 28,18].
- Autorytet Jezusa **działa poprzez** orędzie Nowego Testamentu, które świadczy o i w imieniu zmartwychwstałego Pana.

- Po drugie, teologia Nowego Testamentu ma w sobie wymiar praktyczny, który wykracza poza czysto opisowe twierdzenia historyczne.
- Zadaniem Kościoła jest zwiastowanie Bożego Słowa w obrębie Kościoła a także poza Kościołem.
- Potrzebujemy teologicznej refleksji, aby określić w jakim sensie Nowy Testament jest „autorytatywny” oraz **jak** Kościół ma działać.

Historia a teologia

- Nowy Testament jest zarówno przekazem historycznym jak i przekazem teologicznym.
- Często aby dostrzec teologiczną treść potrzebne jest uwzględnienie historycznego kontekstu.
- Incydent w Antiochii [Gal 2,11-14] może być w pełni zrozumiany tylko jeśli weźmiemy pod uwagę żydowskie bariery społeczne i dyskusje nad brataniem się z poganami.

- Problem z porzuceniem teologii Nowego Testamentu na rzecz badań nad wczesnym chrześcijaństwem tkwi w tym, że kanon ksiąg traktuje się jako arbitralnie dobrany zbiór tekstów i wyklucza się teologiczną jedność Nowego Testamentu.
- Treść Nowego Testamentu jest teologiczna, a sam tekst jest skierowany do czytelników, którzy mają teologiczne zainteresowania (dotyczące objawienia i działania Boga Izraela).

Uczniostwo

- Badania Nowego Testamentu mają aspekt historyczny (część opisowa) i teologiczny (część normatywna). Naszym zadaniem jest prawidłowo opisać świat, w którym powstał tekst i który przedstawia tekst, aby móc kształtować nasz świat, w którym czytamy tekst.
- Dla chrześcijańskiego czytelnika wierzenia zrekonstruowane w badaniach Nowego Testamentu nie są jedynie historycznymi relikdami. Odpowiednio zinterpretowane i odpowiedzialnie zastosowane mają normatywny charakter, dla tego w co chrześcijanie mają wierzyć i jakie zadania wypełniać.

- Pierwsi chrześcijanie widzieli swoje miejsce w długiej narracji o: (1) stworzeniu, (2) upadku ludzkości, (3) Izraelu i wreszcie o (4) Jezusie.
- Nowy Testament jest niejako pierwszą sceną w końcowym (5) akcie Bożej narracji, z zarysowaną sceną finałową.
- Teologia mówi nam jak używać Nowego Testamentu jako „scenariusza” dla lokalnego Kościoła, powszechnego Kościoła i pojedynczych chrześcijan, którzy mają swoją misję w świecie.
- Jesteśmy zakorzenieni w historii i kształtowani przez teologię.

Kanon

(więcej za tydzień – referat Przemysława Lewickiego)

- *W końcu, kiedy już powie się wszystko na temat kapryśnych perypetii formowania kanonu Nowego Testamentu, pozostaje równie historycznym zjawiskiem to, że Kościół powszechny rozpoznał w tych dwudziestu siedmiu księgach normatywne świadectwo swojej apostołskiej reguły wiary.*

Markus Bockmuehl

- Orygenes uznawał listy apostołskie za mniej ważne od czterech Ewangelii: *wypowiedzi te nacechowane są wprawdzie apostołską powagą, ale nie mają wartości słów pochodzących bezpośrednio z Bożego natchnienia.*
[Komentarz do Ewangelii Jana ks. I rozdz. III, 16]
- Luter w przedmowie do Listu Jakuba i Listu Judy: *Co nie uczy Chrystusa, to nie jest apostołskie, nawet jeśli by głosił to Piotr czy Paweł; i na odwrót to, co głosi Chrystusa jest apostołskie, nawet jeśli by czynił to Judasz, Annasz, Piłat i Herod.*
- Czy powinniśmy przyjąć kanon w kanonie?